

2. februar 2001
J. nr. 97-2301-0003
HJD

A F G Ø R E L S E

(elforsyning)

**Klage fra ..... Køge Kommunale El-, Varme- og Antenneforsyning
over afgørelse af 6. december 1999 fra ..... Elprisudvalget
om overførsel af rationaliseringsgevinster til fri egenkapital.**

I nævnets behandling af sagen har deltaget nævnsformand, cand.jur. Jørgen Nørgaard, næstformand, professor, cand.polit. Christen Sørensen, konsulent, civilingeniør Knut Berge, professor, dr.jur. Jens Fejø og fhv. direktør Poul Sachmann.

Sagen er på vegne af Køge Kommunale El-, Varme- og Antenneforsyning (KKEVA) indbragt for Konkurrenceankenævnet af Danske Energiselskabers Forening (DEF) ved skrivelse af 30. december 1999, hvorved der klages over Elprisudvalgets afgørelse af 6. december 1999. I klagen gøres gældende, at energiselskabet er berettiget til for 1999 at indregne et beløb på 1.895.033 kr. som overskud, opnået ved besparelser efter kabellægning.

Sagen er i medfør af § 103 i den nugældende elforsyningslov overgået fra Konkurrenceankenævnet til Energiklagenævnet.

Energitilsynet, der efter den nugældende elforsyningslov har afløst Elprisudvalget, har i en redegørelse af 28. juni 2000 fremstillet sagens omstændigheder og kommenteret klagen. I den påklagede afgørelse er det afslået at godkende besparelser ved kabellægning som overskud. Tilsynet har indstillet afgørelsen fastholdt. DEF har kommenteret Energitilsynets redegørelse i et indlæg af 27. juli 2000. En uddybende redegørelse fra Energitilsynet af 17. november 2000 har ligeledes været forelagt DEF, der har henholdt sig til foreningens tidligere indlæg.

Elprisudvalgets afgørelse

Fra den påklagede afgørelse fra Elprisudvalget af 6. december 1999 citeres:

"Ved skrivelse af 30. november 1999 har De anmodet om Elprisudvalgets godkendelse af overførelse af samlede rationaliseringsgevinster i perioden 1995-99 på 6.891.866 kr. til den fri egenkapital.

Dette beløb er sammensat af 2.282.311 kr. fra ændret administrativ praksis, fordelt på 730.592 kr. i mindre lønudgift og 1.551.719 kr. i mindsket administrationsbidrag, 4.234.554 kr. fra kabellægning og 375.000 kr. fra en ændret vagtordning.

Elprisudvalget skal oplyse, at kun i det omfang, at rationaliseringsforanstaltningerne ligger ud over, hvad der må forventes som en almindelig teknisk udvikling og det almindelige effektivitetskrav, der stilles i elforsyningslovens § 9, stk.1, kan dette begrunde overførelse til den fri egenkapital.

Udvalget skal i det konkrete tilfælde lægge til grund, at en indsats for at lægge kabler må betragtes som en almindelig foranstaltning til forbedring af effektiviteten som omtalt i elforsyningslovens § 9, stk. 1. Det forhold, at kabellægningen strækker sig over flere år, aktuelt 20 år, indebærer ikke, at den samlede mindredrift på 4.234.554 kr. i årene 1995-99 som følge af kabellægning kan overføres til den fri egenkapital.

Elprisudvalget kan på den baggrund godkende, at Køge Kommunale Elforsyning overfører et beløb på 2.657.312 kr. til den fri egenkapital. ((6.891.866-4.234.554)kr.)."

Klagen

I klagen fra DEF på vegne af KKEVA er navnlig anført, at der ved kabellægning til erstatning for ældre luftledninger dels spares vedligeholdelsesudgifter, dels kan opnås en reduktion af nettabet, hvorved der spares på indkøb af el. Der har efter DEFs opfattelse været praksis for at godkende denne type besparelser som rationaliseringsgevinster, der kunne indregnes i elprisen som overskud, jf. § 9, stk. 2, i elforsyningsloven af 1976 som ændret ved lov nr. 409 af 14. juni 1995. I den forbindelse er henvist til en afgørelse fra Elprisudvalget af 3. september 1999 vedrørende Vordingborg Kommunale Værker, hvor der på baggrund af elselskabets omlægning af alle luftledninger blev godkendt indregning af overskud fra sparet vedligeholdelse og nettab.

KKEVA oplyses i 1996-1999 at have afsluttet en indsats med kabellægning, således at alle lavspændingsanlæg med udgangen af 1999 er kabellagt. Omlægningen er gennemført med reducerede omkostninger, idet kabellægningen er sket samtidig med reovering af gader og veje og ofte koordineret med gravearbejder for andre forsyningsarter.

Af en oversigt over kabellægningsprocenter i KKEVAs område - sammenholdt med gennemsnittet øst for Storebælt og på landsplan - fremgår, at KKEVAs kabellægning på 0,4 kV-niveau i 1994

udgjorde 89,7%, i 1996 97,6% og i 1998 98,8%. De tilsvarende tal var for gennemsnittet øst for Storebælt 53,2%, 56,6% og 59% og for hele landet 67,2%, 72% og 76%.

KKEVAs nettab var i årene 1984-1988, hvor den forcerede kabellægning blev påbegyndt, på 5,04%. For årene 1996-1998 var tabet reduceret til gennemsnitlig 2,22% i KKEVAs område, medens landsgennemsnittet i 1998 var på 5%. Klageren finder, at der på den baggrund kan opgøres en rationaliseringsgevinst til indregning som overskud i 1999 således:

Besparelse 1998:		812.999 kr.
Besparelse 1997:	1.128.037 x 2/3	752.025 kr.
Besparelse 1996:	990.027 x 1/3	<u>330.009 kr.</u>
I alt		<u>1.895.033 kr.</u>

som bør tillægges det af Elprisudvalget godkendte beløb på 2.657.312 kr.

Energitilsynets bemærkninger

Energitilsynet har i redegørelsen til sagen anført, at ekstraordinære rationaliseringsgevinster efter lovgivningen på afgørelsestiden kunne indregnes i elpriserne med Elprisudvalgets godkendelse og dermed skabe et overskud, der betragtes som egenkapital til fri disposition (fri egenkapital). I den foreliggende sag kunne Elprisudvalget alene godkende, at rationaliseringsgevinster fra ændret administrativ praksis og en ændret vagtordning kunne overføres til den fri egenkapital, medens en opgjort besparelse fra årene 1995-1999 som følge af kabellægning ikke kunne godkendes overført.

Energitilsynet anfører, at kabellægning ikke generelt i Elprisudvalgets praksis er blevet anset for en særlig effektivitetsforanstaltning, der gik videre end hvad der var krævet efter elforsyningslovens § 9, stk. 1 i relation til at alene nødvendige omkostninger kan indregnes i priserne. Der er i enkelte tilfælde godkendt en vis overskudsindregning efter konkret vurdering under hensyn til særlige forhold som ekstra hurtig kabellægning eller størrelsen og kundetæthed i forsyningsområdet

KKVEAs kabellægning er gennemført over 20 år, og en voksende eller høj kabellægningsgrad kan - efter Energitilsynets opfattelse - ikke i sig selv indebære, at den opnåede besparelse kan anses for en ekstraordinær rationaliseringsgevinst, der kan indregnes i elprisen. Selve opgørelsesmåden, som klageren har anvendt, er i overensstemmelse med Elprisudvalgets praksis for de tilfælde, hvor en rationaliseringsgevinst er tilladt indregnet som overskud.

Vedrørende Elprisudvalgets afgørelse af 3. september 1999 vedrørende Vordingborg Kommune Værker, som klageren har henvist til, bemærker Energitilsynet følgende:

"Efter tilsynets opfattelse udtrykker Elprisudvalgets afgørelse af 3. september 1999 ikke udvalgets sædvanlige praksis på området. I det konkrete tilfælde var der tale om, at kabellægningen blev

foretaget over en periode på 20 år, hvilket efter tilsynets opfattelse ..... ikke indebærer nogen afvigelse fra normal praksis og dermed heller ikke har ekstraordinær karakter. I anmodningen om godkendelse af overførsel af rationaliseringsgevinster til den fri egenkapital har Vordingborg kommunale værker henvist til, at kabellægningen har medført et reduceret ledningstab. Der er imidlertid ikke taget højde for, at der samtidig har været en udgift til kabellægning. Samlet set må udvalgets afgørelse af 3. september 1999 derfor opfattes som en uhensigtsmæssig afvigelse fra sædvanlig praksis."

Klagerens kommentar til Energitilsynets redegørelse

DEF har til Energitilsynets redegørelse navnlig bemærket, at betingelsen for at indregne overskud efter loven er, at der er gennemført en rationaliseringsforanstaltning eller lignende. Der kræves ikke en ekstraordinær effektiviseringsindsats. I bekendtgørelsen om overskud m.v. i elforsyningsvirksomheder er overskudsmuligheden graderet således, at foranstaltninger gennemført før den 1. juli 1995 skal have karakter af væsentlige omkostningsreduktioner, medens senere rationaliseringer ikke omfattes af dette væsentlighedskrav.

Der er ved KKEVAs indsats inden for de seneste 15 år med kabellægning i forøget tempo gennemført væsentlige omkostningsreduktioner. Den afsluttende indsats i perioden 1996-1999 er ikke omfattet af væsentlighedskriteriet.

Lovgivningen

Elforsyningsloven af 1976 bestemte i § 9, stk. 1, at der i prisen for leveret elektricitet kunne indregnes nødvendige udgifter til brændsel, lønninger og andre driftsomkostninger, administration og salg, driftsmæssige afskrivninger samt forrentning af fremmedkapital. Ved lov nr. 409 af 14. juni 1995 om ændring af lov om elforsyning blev som et nyt § 9, stk. 2, indsat følgende:

"Derudover kan der i elprisen med Elprisudvalgets godkendelse indregnes overskud ved produktion, transmission, distribution eller salg af elektricitet. Miljø- og Energiministeren kan fastsætte nærmere regler herom."

Bemærkningerne til lovforslaget med denne bestemmelse angav følgende:

"Hovedindholdet i dette lovforslag er derfor at give elselskaberne mulighed for at kunne optjene overskud og opbygge en kapitalreserve ud over den eksisterende egenkapital, der kan investeres som almindelig risikovillig kapital i de sideordnede aktiviteter. Denne kapitalreserve skal opbygges ved, at der i elprisen kan indregnes en rimelig fortjeneste, idet det forudsættes, at fortjenesten tilvejebringes gennem en reduktion af elselskabets omkostninger gennem rationaliseringsforanstaltninger og samarbejde med andre elselskaber eller gennem andre lignende foranstaltninger. Praksis i dag er, at hvis et elselskab gennemfører rationaliseringer eller på anden måde nedbragte sine omkostninger, skal den derved indvundne besparelse føres tilbage til elforbrugere i form af

lavere elpriser i de kommende år. Lovforslaget giver mulighed for, at elselskabet helt eller delvist kan beholde en rationaliseringsgevinst som fri egenkapital."

Lovforslaget forudsatte, at adgangen til at indregne en rimelig fortjeneste som udgangspunkt ikke skal kunne medføre forhøjede elpriser. Bestemmelsens anvendelse skulle i øvrigt fastlægges i Elprisudvalgets praksis og eventuelt ved nærmere, administrativt fastsatte, regler.

Nærmere regler blev fastsat ved bekendtgørelse nr. 874 af 20. november 1995 om overskud, sideordnet virksomhed og energirådgivning i elforsyningsvirksomheder. Bekendtgørelsens § 2 foreskrev:

§ 2. Elforsyningsvirksomheder kan indregne et rimeligt overskud, når dette er fremkommet ved en reduktion af omkostningerne gennem rationaliseringsforanstaltninger, samarbejde med andre elforsyninger eller andre lignende foranstaltninger, som er gennemført efter den 1. juli 1995.

Stk. 2. Elforsyningsvirksomheder, som tidligere har gennemført væsentlige omkostningsreduktioner af den i stk. 1 nævnte karakter, kan indregne et rimeligt overskud.

Stk. 3. Størrelsen af et rimeligt overskud efter stk. 1 og 2 fastlægges under hensyntagen til, hvad virksomheden ville kunne indtjene på et marked med virksom konkurrence, og til forsyningsvirksomhedens risikoforhold.

Energiklagenævnets bemærkninger

Nævnet skal i sagen træffe afgørelse om en anmodning fra 1999 før den nugældende elforsyningslov trådte i kraft. Spørgsmålene i sagen skal derfor vurderes ud fra de tidligere gældende regler i elforsyningsloven af 1976 med senere ændringer.

Udgifter til at erstatte ældre luftledninger med jordkabler kunne efter den tidligere elforsyningslovs § 9, stk. 1, indregnes som en nødvendig udgift, der indgik i elprisen. På den baggrund og under hensyn til bemærkningerne i forslaget til lovens § 9, stk. 2 og til kriteriet i § 2 i bekendtgørelse 874/1995 ("rimeligt overskud" fastlagt "under hensyntagen til, hvad virksomheden ville kunne indtjene på et marked med virksom konkurrence, og til forsyningsvirksomhedens risikoforhold") finder Energiklagenævnet ikke, at besparelser opnået ved kabellægning som udgangspunkt kan anses for en omkostningsreduktion, som bør kunne beholdes af elselskabet som fri egenkapital. Det kan herefter tiltrædes, at den omkostningsreduktion, der er beregnet for en kabellægning i KKE-VAs område 1996-98, som betegnede afslutningen på en mangeårig og vedholdende kabellægningsindsats, ikke godkendes som en rationaliseringsgevinst eller lignende, der kan indregnes som overskud i virksomhedens priser.

Energiklagenævnets afgørelse:

Elprisudvalgets afgørelse af 6. december 1999 stadfæstes.

Energiklagenævnets afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

P.N.V.

Jørgen Nørgaard

Formand

/ Hans Jørgen Dyrskjød

Fuldmægtig